

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtak in volja s pošiljino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravnštru v dijaškem semenišču (Knabensminar). — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprajomajo. Za ostanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 5 kr. dvakrat 12 kr., tretkrat 16 kr.

Nekaj o svobodnih ženitvah.

(Glas kmečkega človeka.)

Znano je, da so liberalni poslanci sklenoli ogromno število takih postav, ki so na veliko škodo in nesrečo ne samo posameznim krajem, marveč celi državi. Ena izmed teh je gotovo svobodna ženitev.

Prvič je vzrok, da se ljudje presilno, preštevilo množijo, da so tako rekoč eden drugemu že na poti, eden drugemu vsak zaslužek kar iz ust iztrgajo; veliko jih more silno pomanjkanje trpeti ali pa se izseljevati. Skoro na vsakem griču in količkaj pristopnem mestu vže kakšna raztrgana koča stoji, v kateri je večidel revščina doma, a dobrih, imovitih posestnikov je pa čedalje manj. Ker je uže preveč ljudstva, pa premalo kruha, so začeli najlepše gozde posekavati in kopati, da si novo zemljišča napravijo; a na to se pa ne misli, s čim bomo črez nekoliko desetletij kurili? Premoga ni. Kje se bo vzela les za druge potrebne stvari? Pa poglejmo še nekatere druge žalostne nasledke svobodnih ženitev.

Skoro vsak se hoče oženiti, če tudi nima drugega, kakor pipo v žepu ali pa — „čik“ v zobeh. Toda kaj se zgodi? Mož težko prislužene denarje v krēmi pri kupici „šnopsa“ zapravlja; nesrečna žena doma v rebrasti koči od srda in žalosti britke solze pretaka ter kolne svojo nesrečno osodo, razcapani in gladni otroci pa vekajo in prosijo za kruh, a ker ga ni, se pa navadije beračije pa še „uznanja“ ter izrastejo brez pravne odgoje, kakor divjaki.

Vidimo še drugo žalostno prikazen. Marsikteri razuzdani fantalin in nečimurna gizdava deklina že komaj čakata, da bi bila „zvezana“, a jedva gostija mine, se pa začneta sovražiti, prepirati, korobačiti, naposled gresta narazen.

Veliko je pa tudi takih ljudi, kateri nikakor niso sposobni ne za ženitev, ne za gospodarstvo, ker jim je božja previdnost le malo talentov odločila, vendar se pa hočejo na vsak način, po vsej sili „oteležiti“. A kako revni

in bedasti so potem otroci, koliko revščine in nerodnosti je pri taki hiši, to bi bilo odveč popisovati.

Zatoraj je pač srčno želeti, da bi se po postavni poti zamogla svobodna ženitev zabraniti in sicer prvič vsem nemanicem, kateri itak komaj samo za sebe skrbijo, kako li potem še za ženo in polno kočjo otrok. Izvzeti bi naj bili, pridni, pošteni rokodelci. Potem onim, kateri nikakor niso sposobni za to. In slednjič istim, ki se pohujšljivo obnašajo, ki nikakor ne bojo pridni očetje ali matere.

Mladina, ktera ima malopridne, hudobne stariše, ktera v domači hiši ne vidi lepih zgledov in sliši namesto molitve le preklinjevanje, kreg in prepir, ktera se ne vzgoja na krščanski podlagi, postane hudobnejša, surovejša in bolj neotesana, kakor divjaki.

Ako bi torej ženitev zopet bila omejena in odvisna od srenjske ali ktere druge pravične oblasti, koliko manje bi bilo revščine, pa tudi hudobij. Občine bi ne imele toliko revežev za oskrbovati; gospodarji bi boljše izhajali, ker bi ložej dobili pridnih hlapcev in dekel, kateri jih toliko ne stanejo, kakor pa dninarji.

Vsak pametno misleč človek toraj lahko sprevidi, da nam je potrebno, kakor ribi vode, dobrih, modro-urejenih postav, ktere bi v resnici skrbele za gmotni in duševni blagor ljudstva, po katerih bi se sedajno neredno, žalostno družbinsko življenje zopet prav uredilo. Živa potreba je da bi se postavno zamoglo pot zastopiti svobodnim ženitvam; potem pa tudi grademu vlačugarstvu, pijančevanju, zlasti pa nesrečnemu žganjepitju, ki je sedajni čas strahovita kuga za človeški rod. D—č.

Zakaj Slovenci od notarjev slovenske juterne in druga imenitna pisma v slovenskem jeziku tirjajo?

Na to vprašanje ni težek odgovor. Juterna je prvo imenitno pismo, katero novi po-